

ÁLOM A SZAKADÉKOKRÓL

Hús a világ és árnyék
A. Tennyson

(A test.) Egy erdőben kakukk jelzi az órákat, megrendülve mindegyik ágtól, amelyiken fennakadhat.

(A lélek.) Olyan sebesen futottam álomban, hogy csodálkoztam, miért e gyorsaság, miközben alszom.

Mihelyt az alvó szívére tette kezét, rádöbbsent:

Kehely az élet, amelyet Isten nélkül sosem tölthetünk színig.

Kehely az élet, amelyet a *Hatszemű*, s mégis a megfogó lény segít kiürítenünk. S ekkor mintha a Sors üres kesztyűvel nyújtana nekünk kezét.

LEGYEZŐRE

Szerelmet keresne? A tét megértése egy egész életbe telik. De az Ön szépsége lefitymálja a szívet. - - - Habár a nemlétből, mégis hozzájárult, hogy ígéretemhez híven a betűk patakja fentről egyre lejjebb csoroghasson az arcán.

Ez az a fekete bársony, hogy melegítse, míg körbejárja az agár.

ÁLOM

Valaki, kinek egy éjszaka tudtam a nevét, órá emlékeztet.

Az éjszaka formájáért előbb meg kell bűnhődnünk: emlékekkel és titkokkal, emlékbeli titkokkal és rejtelmekkel. Nem ismerem ma a nevét - - töprengék gyámoltalanul.

S lám csak, a férfi elmegy, figyelem, hogy elbúvik egy sarok mögé, néhány egyforma kést élesít, közülük az egyik még használatlan.

Még csak most kezdődik az éjszaka.

TAVALY A TÜRREN TENGERPARTON

Tengeri szellőt kortyoltak a poharakból, amit estének neveznek arrafelé. Fejüket forgatták és nem tudtak válaszolni. A megmártózás tervére sem, s arra sem, hol voltak ez idáig.

Ez a bor feltárja mögöttük a csendet, míg ők oldalvást sápadoznak. Látjátok a régi arckép mélyén a kitárt ablakot? Forgatták a fejüket, a fejük meg őket, és nem tudtam válaszolni, hogy hová kerültem a hullámszélből ki lépve.

SZOMSZÉDOM

A szomszédom énekel. A szomszédom énekel magas hangon, s mint-ha odakintről szólna. Mivel a negyedik emeleten lakom, várom, hogy egyszer belépjen hozzám az ablakon át.

S nocsak, egy fejpántos nő lesz, atlantiszi nő a látogatóm! S ahol másoknak örület a szépség, én örültem fogadom a szépet. Mint a fősvény a pénzt, a tükrök közé zárom be őt. Mámorossá tesz, hogy az erőt választ-hatom. Az egyik tükörképet (a hatalmas és tévedhetetlen Sorsban bízva) fogom majd és fölakasztom a falra. S ha elmozdul, mint esőben a táj, ha sírni vagy kiáltani, vagy rángani kezd – ő lesz, ő a sorsszerűen megeleve-nedett, s végül széttöri álmaim kegyetlen helyét, ahol addig rabom volt.

Szabadon!

ROMANÉE

Gyerünk a napra!, mondta az ifjú, és kijöttünk a szobából, ahol különben is sepregettek.

Felnyergeltük a lovakat és mindketten, meztelenül és gyűrűvel ujjun-kon, kilovagoltunk.

Messzire kóboroltunk a parton. Délceg, álmodozó legény volt, örökös sóvárgással a szél hullámaiba és rajtuk is túl.

Mondom neki: „Mivel Sándor a neved, elugrom egy pohárka borra!”

„Meddig maradsz?”

„Amíg te visszatérsz!”

„Honnan?”

Rádöbbsentem csalódottan, hogy ő nem Sándor. Ki tudja, hogyan és mi-kor értem vissza a kitakarított szobába.

GYUFÁT KÉRNI

Ó, város, ha megjelenik a legkisebb csillag – (így burkolóznak a gyerekek kopott palástba, és éjszaka van) – ó, város, éjszaka lesz. Vagy havazni fog és akkor a sokféle utca mind egyformává válik.

De gyufát gyújtunk!, és egy ismeretlen falucska mögöttünk felfedi rögtön a tizennégy napot, egyik futásunk teljes tizennégy napját, míg cikázunk a fák, a pusztaság közt, és a bizonytalanság, amelyik megváltoztatja a vágy és sóvárgás irányát.

HOMOKÓRA

Lányt akartál, asszony, és halott fiam lett. Lányt akartál, asszony, és lányod született. Itt van, szelíden, ahogyan lélegeztél, és sápadtan, ahogy ijedten elkaptad a huzatban lobogó függönyt, itt van ő, a fivére sírját gondozó.

Esténként mindig kirázogatom a szandáljából a temető porát, és összegyűjtöm. Mihelyst halott fiam sírja besüpped, a szelíd és sápadt lányka sóhajtozni kezd. Mikor a sírra kőlap kerül, a lány szerelmes lesz. És elhagy minket.

Ami ránk marad, asszony, hogy hallgatjuk a fehér temetői homok percegését. Az a homok susog, amelyet gondosan lányunk szandáljából ráztam ki napra nap, és megtöltöttem vele e történet címét.

FÉLELEM

Ez a fal fekete. Ez a másik fal fekete. Fekete vagyok, hogy tudjam, nem kell lámpát gyűjtanom.

Vagy barátaitokat rejtegetnétek (biztonságosan) a betolakodók tekintete előtt, és, mintha üvegajtón buknátok át, máris a bizonytalan ideig tartó jövőbe juttok.

Megjegyzem, hogy az Ismeretlen (ijesztve) védekezik, s hogy védett legyen, ijeszt.

A rák szeme mintha két előre szögezett kopja (csáp) között ülne, s ezek a kopják önvédelmét jelentik – az ember viszont úgy védekezik az idegek előtt, hogy önmagát veszélyezteti.

Nincs szorosabb összefüggés, e sorok közöttinél. Hozzáteszem, hogy szeretem a délen eredő folyókat, hogy tudjam, merre induljak keletnek. De az én érzéseim gyilkosok. Befelé, bár csak vendégek a testben, félnek kopogtatni.

De ez már a sátán titka.

MÓZES

A zsidók könnyei azt kérdezték: „Meddig várjunk még rád, jövő?”, s a jövő eltűnt.

A meggörnyedt jószok pajeszos hangja azt kérdezte: „Meddig várjunk még rád jövő?”, s a jövő eltűnt.

A saját illatának jelével azt kérdezte a királylány: „Meddig várjunk még rád jövő?”, s a jövő eltűnt.

És állócsillagként megpillantották a jövőt, váratlan válasz volt ez a mélység kérdéseire.

De a fáraónak, meghallva lassan közeledő gyermeksírást, azt mondták, hogy ez csak a folyóra hulló zápor hangja, és eltűnik.

VONZÁSOK

Komor ég (madárként csak fekete hollók, mintha kihunyt villámok lennének) a bizonyosság, hogy a hazardjátékos szívét a világ első éjszakája teremtette, hogy a komor éghez fohászkodjon, bizonyosságul.

■

Az ember életfogytig fogoly és azért lélegzik, hogy szemérmességbe burkolózzon.

■

Jelenjen meg a lélek bármily formában, valójában a fájdalom az.

■

Miért szorítjuk szívünkhöz a prédát? Az embert a szerelem gyújtja lángra, mert a halál égboltja szív nélküli lenne.

■

Gyerekkorom tája akaratomhoz hasonlít, mert az én akaratom győzedelmes.

■

Többnyire öntudatlanul vagyok igazán tudatos.

■

A múlt nekem azt jelenti, mikor a gondviselés a mélyből felszínre bukkan.

■

Nincs más fölérendeltség. A természeti törvény számomra a természet-fölötti.

A rosszra szánt emberi lény csodát tehetne, ha a meghatódástól erőre kapna.

Nem múlik az *elmúlt* utáni vágy. Minden mai napfordulón túl sötétség, minden sötéten túl részvétellel nézem *azt* az első keresztet hadat.

Tanúbizonyosságot tenni az embereknek? Egy percig pörög a garas. S egész életükben arra fülelnek.

Barátság? Poharakat húzgálni egy éles kard pengéje előtt és pont a hegyénél kikapni egyet közülük.

A régi költők törbe csalták a keselyűket, az írkokoknak dobva a kitépett szárnyakat. Nyomorultaknak látszanak. Ez az én felfedezésem, s az egyetlen felfedezés.

Láthatatlan, ez a hallgatás szava. Jaj, ki kéne mondanunk. Ó, szavak éjszakái, kétségbeesés és szavak! Ahogy ellenszegült, hogy többet adjon, ahogy azt kiáltotta „nincsen szíved!”, holott, sajnos, neki nem volt szíve.

A művészet nagyságának bizonyítása pont az, ha a művészet nem bizonygat.

Ahhoz, hogy a rettegés némaságában megértsétek a sivatag erejét és pompáját, elég, ha egyetlen és *láthatatlan* homokszem megszólal.

Mi volt az álomban szerelem, s micsoda a szerelemben álom? Lám, a hallgatóg párka, a párka. Ha nevetne, nevet kapna a többi fátyol!

Minden titoktól csak az ajtók választottak el mindig, bezáratlan ajtók. És mégsem tudtam belépni rajtuk.

VÉGRE! Lehetséges-e úgy kimondanunk ezt a szót, hogy ez a hazugság ne legyen nevetséges?

■

Nem fejezem be a mondatot, nehogy halálos sebet ejtsek magamon, azal, hogy befejezem.

■

Tanúságot tenni az embereknek! Nem egy fehér ágyasa volt ama korporsófestőnek, nem afféle, aki fekete ruhát viselt a jutalmazás fehéreneműje fölött, hanem egy cigánylány, igazi cigánylány, aki ezt mondta: „Adja ide a bal kezét és lerajzolom a hüvelyujj piszkával magát.”

■

Egy filmben játszottam kisebb szerepet, ilyesképpen: egy vak koldust alakítottam. De senki nem adott alamizsnát. Félszemű lettem, hogy mindezt láthassam.

Később a moziban már mindkét szememmel néztem magamra.

■

Nincs első Angyal, mert akkor valamelyik Angyal utolsó lenne. Persze van Első Angyal.

■

Mintha valaki állt volna az ablak mögött, te voltál az? A világosnak látszott, de az árnyék megzavart. Aztán valaki megpróbált kényszerzubonyt húzni rám, ám én tiltakoztam: „Ne már! Ezt így nem lehet!”

■

Vannak izzó lávával megtermékenyített szívek, fölperzselt és kopár szívek, hogy átsüvöltsön rajtuk a szél, hallgassátok csak! Vannak szívek, amelyekben a Góbi sivatag közepén valaki folyton kendőt lobogtat.

■

Visszajövünk akkor is, ha késsel indulunk az éjszakába? A feketekávémba épp most fulladt bele egy pók. Összezavarodtam. És miután felhörpintettem a kávé, a nyelvemre egy légy tapadt.

■

Láttam a holtakat. A halottak lesik az élőket. És mintha megkövetelnék a temetéshez a nézőket is.

■

Nyilván megnyílik húsz ajtó, ha naponta ötször ruhát cseréltek. Don Juan ezt persze félreértésnek véli, s minél érthetőbb, annál inkább.

■

Ó, hölgyem, egy éve, kilenc, nyolc, hét hónapja találkoztunk, egy hónapja s egy napja, anélkül, hogy következtethettünk volna a teljesen nyitott utcáinkon az átabotában kialakított képre. Látja, az arcélek így keletkeznek.

S itt úgy vélem, többet kéne tudnunk, hogy táncossá válhassunk. Hogy megmozduljunk és mind rossz útra térjünk.

■

A nap még teli bizonytalan pillanatokkal és a szemek, nap, mint nap, csalódnak.

A szenvedélyesek, minthogy megfontolás nélkül szeretkeznek, semmit sem tudnak a pillanatba olvadó évezredekről, csak a sötétben az éjszaka mélyén találkoznak.

■

*Csak gyere, hadd bizonyosodjak meg róla, hogy nem tudtam a szerelmedről.
Hogy értsem ezt? Onnan már nem jöhetünk vissza.*

■

Nagyon fáradt emberek vagyunk, nem kell több akadály. Ha üres tájat hazudik valaki, ott a sírjaink kimerednek a földből.

■

Valaki fagyosan nevetett és a pásztorlányka tavasszal hallotta meg. Így hat rám a „földszinti szobák” kifejezés.

■

Annyira szerette a bódulatot, hogy miközben zuhant le a toronyból, azt kiáltotta „Nem!” De azt érezte, hogy: igen!

■

Zavarban vagyok, eszembe jut-e, ez most „rosszul jó” vagy „jól rossz”. A jók tetemén mászkáló férgek? A latrok tetemén mászkáló férgek?

■

A hóhér megágyaz a költőnek. Nyughass, te föld, csontot adok!

Varga Imre fordításai

■ **Vladimír Holan** (1905–1980, Prága): cseh költő, műfordító, esszéíró. Prózáversei az 1932-ben megjelent *Kolury* (Kolúrok) című kötetéből valók.

■ **Varga Imre**: 1950-ben született (az akkor épp csehszlovák) Kisgyarmaton. Verseskönyvei, sorstörténei, műfordításai, könyvkritikái jelennek meg. Utolsó könyve a *Tölgyfa-testvér* (2016), a szlovák népköltés antológiája. Ebből válogatott és énekelt el Szvorák Katalin egy lemezre valót.